

7294.

Angermanland

Nordmalingsön

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK

UPPSALA

Landsmålsarkivet

Pettersson, O. P. 1933.

Utmått: frigel. 19 Nödbird
och nödfoder.

5 H. 4c

7294

Nödbröd och nödfoder.

Frågelista N° 19.

Inom Nordmaling hava bönderna så långt tillbaka i tiden som de äldsta personernas minnen nå, ej haft behöf av att använda något slag av nödbröd, ty i sin hovubod eller hiebrä, stolpbod, har var och en haft ärligen haft så mycket av korn och råg att man av dessa sådessa slag har kunnat mala nog av mjöl både till brödbakning och kokmjöl. Annorlunda har det ställt sig för torpare och backstugusittare. Dessa hava haft åker av liten vidd och fått av sina åkrar en otillräcklig mängd säd, varföre de hava nödgats resa upp ågnar och mala dessa till mjöl. Vid bakning hava

de inblandat sådant ägmjöl
 ægmjöl, i korn och rågmjölet vid bak-
 ning av bröd. Emedan man förr använde
 så stora mängder ägmjöl i brödet, har
 det bröd man bakeat, kallat ägmjöl-
 bröd, ægmjölbröd. Men de älderstigna
 personerna komma väl ihåg, hur
 de i sin barndom hörde sina för-
 äldrar berätta om den tid, då även
 bönderna allmänt togo mängder
 av tallbark, malade barken till
 mjöl och av detta bakeade 'barkbröd',
 barkbröd. Men dessa personer veta
 intet om sättet att laga bark av tal-
 larna, ej heller om huru man behand-
 lade barken, innan ^{man} kunde mala
 den till mjöl. Om allt detta vet nume-
 ra ingen att berätta. En kvinna i byn

Häknäs hade svagt minne av ett torparfolk i byn, vilket använde barkbröd till föda. En gång i sin tidiga barndom hade kvinnan sett ^{med} torparfolket hade vit barkskalad eller hasslad bark i en stor sä på gården och att de gång efter annan slog bort vattnet ur sän och beuro fram nytt vatten och slog detta över barken. Hur torparfolket i övrigt behandlade barken, därav hade hon ingen vetskap. Hon hade också hört berättas, att den fattiga torparhustrun under vintern brukade vara hos bönderna i byn för att hjälpa till med bakning. När hon på kvällen skulle gå hem, erhöll hon såsom gåva ett par kakor kombrod att ta med

till sitt hem. Där delade hon ut ett stycke av 'göbröd', kornbrödet, åt vart och ett av sina många ^{barn} ett stycke. Barnen lade det goda brödet mellan styckena av barkbröd såsom sovel och åt de betar, de hade lagat till åt sig.

Nödfoder har ej behöft användas i någon större utsträckning inom Nordmalings socken. Har man fått knäppt med hö åt kreaturen under senare delen av vintern, så har man alltid kunnat få köpa hö av grannar, vilka ha haft större mängd av hö, än vad de ha haft behov av att använda inom gården. Men det har detta oaktat fiennets en och annan bonde och torpare, som ha varit nödgat skära skära bark, till föda åt kreaturen under sen-

Ångermanland

Nordmalings

U Lilla

acc. 7294

1933

Landsmålsarkivet Uppsala 7294
O. P. Pettersson. 1933. NORDMALING
ÅNG.

vintern, dock endast i mindre mängd. Det har varit svårt att anträffa rönn inom byarnas områden och asp har ej heller förekommit i någon större mykhet. Man har nödgat fara vida omkring innan man har kunnat samla samma rönn och aspstammar till några lassar att förslas hem. Stammenarna har man huggit av till mer än aluslånge kubbar, och av dessa har man skävat, lösskurit, barken med kniv till långa, smala barkskivor, firån. Dessa skivor har man inblandat i det hö, som man har stekt, fodrat, kreaturen med. Något annat nödfoder än bark tyckes icke hava kommit till användning inom denna socken.